

інвалідів. Майже 156 дітей з кожних 10 000 – це діти з обмеженими можливостями. На сьогодні є гострою необхідність вивчення соціального та юридичного статусу дітей з обмеженими можливостями, зокрема: причини, які заважають їх рівноправності з іншими дітьми – відсутність відповідних законів чи упередженість населення, вплив ступеню інвалідності на ставлення до них суспільства, а отже можливості адаптації до соціального середовища як способу життя; пристосованість соціального середовища (будівель, транспорту, шляхів та інших громадських місць) для користування ними такими дітьми [2, с. 33]. Діяльність держави щодо інваліда повинна виявлятися у створенні правових, економічних, політичних, соціально-побутових і соціально-психологічних умов для задоволення їх потреб у відновленні здоров'я, матеріальному забезпеченні, посиленій трудовій та громадській діяльності.

Література:

1. Соціальна педагогіка : навч. посіб. / за ред. А. І. Капської. – К., 2000. – 264 с.
2. Права дитини : [посіб. для журналістів]. – К.: Представництво ЮНІСЕФ в Україні, 2002. – 116 с.
3. Дитинство в Україні: права, гарантії, захист : [збірник документів] / Частина II. – К.: АТ «Видавництво «Столиця», 1998. – 292 с.
4. Пащенко С.Ю. Підготовка соціального педагога до соціалізації дітей-інвалідів в умовах літнього оздоровчого табору // Наука і сучасність : [зб. наук. праць] / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – К.: Логос, 2003. – Том XXXVI. – С. 101-109.
5. Закон України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 року № 2402-III / Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142.

НОВІТНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИХОВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У СТУДЕНТСЬКІЙ МОЛОДІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ

Рабійчук С.О.

старший викладач кафедри соціальної роботи Хмельницького інституту
соціальних технологій Університету «Україна»

У процесі вивчення проблеми формування ціннісних орієнтацій студентської молоді в закладах освіти інклюзивної орієнтації особливої уваги потребує розкриття причин і умов, за яких цінності стають повноцінними життєвими орієнтирами, суб'єктивними пріоритетами.

Сучасна молодь незалежної України демонструє активну участь в суспільному житті, не маючи власних поглядів на проблему цінностей. Суспільні переміни розпалюють суперечності щодо зміни сьогоденних, минулих та майбутніх пріоритетів. Дані суперечності можуть бути розв'язані шляхом орієнтації особистості молодого людини на суспільно важливі та значимі цінності.

Процес формування ціннісних орієнтацій є неоднозначним та проблемним. Формування ціннісних орієнтацій характеризується багатоманітністю цілей, результатів та напрямів розвитку. Зумовлено це широким проявом людської природи та особистісних проявів.

Реалії сьогодення такі, як посилення кризи соціального та фінансового сектору, розвиток жорстких ринкових відносин на фоні демократизації суспільства значно зменшує довіру до влади. Відбувається поділ суспільства, члени якого сповідують синтез ціннісних орієнтацій, притаманних різним течіям та соціальним групам.

На думку Т. Парсонса, суть ціннісних орієнтацій полягає у ситуативному оцінюванні та виборі певних шаблонів, що характеризують оцінку та відбір моделі поведінки. Процес формування ціннісних орієнтацій розвиває здатність оцінювати факти реальності та обирати їх, а також стиль поведінки відповідно до принципу «добро – зло» [1, с. 343].

Сповідуючи антропологізм, Г. Сковорода у своїй філософії обстоював твердження, що відокремлення розумового виховання від морального є не припустимим.

Досліджуючи формування духовної культури особистості, М. Бердяєв вбачав головну задачу функціонування суспільного життя саме в духовності. В умовах стрімкого розвитку цивілізації цінності держави, раси, класу зазнають трансформацій, при цьому виникають суперечності між життям людей та результатами її життєдіяльності. На думку М. Бердяєва, розв'язання даної суперечності залежить від формування нового світосприйняття (духовності), основа якого містить ціннісні пріоритети людської особистості, нового способу життя.

Згодом А. Швейцер, розробляючи власну концепцію благоговіння перед життям, підкреслював, що до різних форм життя має бути милосердя та співчуття – це є опорні цінності суспільства.

Погляди на процес формування цінностей М. Бердяєва, М. Лоського, М. Шелера ґрунтуються на основі сублимації енергії життєвих бажань особистості. Дослідники вважають, що сублимація впливає на формування системи цінностей, при цьому головна системотворча роль належала б певній універсальній цінності. Така система цінностей була б запорукою ідеальних стосунків між людьми.

Такі автори, як В. Водзинська, І. Кон, А. Ручка поміж структурних елементів відзначають знання-розуміння неупередженої цінності, переживання даної цінності як певної потреби, обґрунтування нею сьогоденної поведінки та визначення майбутньої.

Базовим для формування ціннісних орієнтацій є позиція відомого психолога і соціолога І. Кона про соціальну природу ціннісних орієнтацій, які формуються під впливом суспільного виховання, пропаганди. Система ціннісних орієнтацій, за І. Коном, формується в результаті «розширення кола дій і відповідальності, розвитку інтелекту, емоцій та волі» [2, с. 28].

Вагоме місце у розвитку аксіології посідає концепція ціннісної свідомості М. Розова, який наголошував, що усе

суспільство мусить «говорити на мові цінностей», в умовах сучасної світової інтеграції.

Система ціннісних орієнтацій є індивідуальною для кожної окремої особистості, до того ж вона тісно пов'язана з мотивами і потребами, цілями і установками, а також з інтересами особистості. Якщо брати до уваги, що інтереси є нестійкими і постійно зазнають змін протягом розвитку особистості, тоді «ціннісні установки й орієнтації постійно відпрацьовуються, вдосконалюються» [3, с. 154].

Взаємодія ціннісних орієнтацій в індивідуальній ціннісній ієрархії визначає типи життєвих позицій та стратегій особистості, а також природа їх узгодженості з нормами та правилами, особистісними сутностями і вимогами. Одні й ті самі цінності можуть використовуватися людьми в цілком різних цілях, тому переоцінка ціннісної категорії здатна викликати руйнування цінності, що обов'язково відіб'ється і на руйнуванні системи цінностей суспільства і як наслідок відбудеться дезорганізація суспільної свідомості.

Таким чином, сформовані ціннісні орієнтації виконують пріоритетну роль у мотивації поведінки студентської молоді. За допомогою наявної системи ціннісних орієнтацій вони сприймають конкретну дійсність. Система ціннісних орієнтацій поєднується з особистісною позицією студента та з індивідуальним баченням реальних ситуацій. Ціннісні орієнтації визначають природу обґрунтування особистісних життєвих планів, дій та вчинків.

Література:

1. Парсонс Т.О. О социальных системах / Т.О. Парсонс ; под ред. В.Ф. Чесноковой и С.А. Белановского. – М. : Академ. проект, 2002. – 832 с.
2. Кон И.С. Социология личности : избр. психол. труды / И. С. Кон. – Воронеж : МОДЭК ; М. : МПСИ, 1999. – 555 с.
3. Тульчинский Г.Л. Разум, воля, успех: о философии поступка / Г.Л. Тульчинский. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1990. – 216 с.